

**Realizační plán Analýzy stavu drogové
scény a závislostního chování
v Karlovarském kraji v roce 2021
na období 2022 - 2024**

Duben 2022
Karlovy Vary

Úvod	3
1. Vymezení priorit a cílů realizačního plánu	4
A. KOORDINACE AKTIVIT PROTIDROGOVÉ POLITIKY	4
B. PRIMÁRNÍ PREVENCE	6
C. HARM REDUCTION (snižování rizik v souvislosti s užíváním drog)	10
D. LÉČBA A NÁSLEDNÁ PÉČE	16
Seznam použitých zkratek	22

Úvod

V souvislosti s Krajskou protidrogovou koncepcí Karlovarského kraje na léta 2020 – 2024 a jejím Akčním plánem nechal Karlovarský kraj zpracovat dokument Analýza stavu drogové scény a závislostního chování v Karlovarském kraji v roce 2021 (dále jen „Analýza KK“). Tento projekt byl finančně podpořen dotací ze státního rozpočtu z Programu prevence kriminality na místní úrovni 2021 Ministerstva vnitra ČR a z rozpočtu Karlovarského kraje.

Analýza KK popsala a zmapovala drogovou scénu v jednotlivých částech kraje, včetně stávající sítě služeb a jejich cílových skupin, vytipovala rizikové lokality v kraji ve vztahu k užívání nelegálních návykových látek a popsala potřeby poskytovatelů sociálních služeb na území kraje.

Na základě závěrů a doporučení vyplývajících z Analýzy KK proběhlo dne 24. 2. 2022 meziresortní setkání několika odborů a vedení Karlovarského kraje za účelem stanovení priorit a vymezení forem spolupráce v jednotlivých oblastech protidrogové politiky. Na jednání bylo na základě Návrhu na kompetenční rozdělení dohodnuto vytvoření Realizačního plánu Analýzy KK, který poskytne optimální základ pro realizaci dalších návazných programů či projektů zabývajících se komplexní problematikou užívání návykových látek a prevencí sociálně patologických a kriminálních jevů spojených s alkoholismem, toxikománií a nelátkovými závislostmi v Karlovarském kraji.

Cílem Realizačního plánu Analýzy KK je vytvoření organizačního rámce a vymezení odpovědnosti a kompetencí jednotlivých článků veřejné správy v rámci krajské protidrogové politiky v reakci na aktuální závěry a doporučení vyplývající z Analýzy KK. Realizační plán nenahrazuje žádný předchozí strategický dokument kraje, ale slouží jako doplněk a nástroj pro zefektivnění multiresortní spolupráce v oblasti protidrogové politiky kraje.

Za koordinaci aktivit týkajících se plnění úkolů z Realizačního plánu je odpovědný Odbor bezpečnosti a krizového řízení Krajského úřadu Karlovarského kraje. Plnění úkolů Realizačního plánu bude pravidelně vyhodnocováno na setkáních Koordinační skupiny Realizačního plánu Analýzy KK.

1. Vymezení priorit a cílů realizačního plánu

A. KOORDINACE AKTIVIT PROTIDROGOVÉ POLITIKY

SPECIFICKÝ CÍL KOORDINACE AKTIVIT PROTIDROGOVÉ POLITIKY

Zlepšení stávajícího systému koordinace protidrogové politiky Karlovarského kraje, zefektivnění spolupráce jednotlivých krajských aktérů a vymezení jejich odpovědnosti a kompetencí v reakci na závěry a doporučení vyplývající z Analýzy KK.

OPATŘENÍ A.1	Vytvořit Koordináční skupinu Realizačního plánu Analýzy KK
Stručný popis	V rámci udržení a zlepšení systému koordinace protidrogové politiky v Karlovarském kraji a k vyhodnocování realizace úkolů spojených s Realizačním plánem Analýzy KK je potřeba vytvořit koordináční skupinu, jejímiž členy budou zástupci vedení kraje a všech dotčených odborů. V rámci jednání Koordináční skupiny bude průběžně vyhodnocován a doplňován Realizační plán Analýzy KK, který je vytvořen v reakci na závěry a doporučení Analýzy stavu drogové scény a závislostního chování v Karlovarském kraji v roce 2021.
Zodpovídá/realizátor	OBKŘ ve spolupráci s OŠMT, OSV, OZ a představiteli kraje
Současný stav	V současné době funguje na krajské úrovni Pracovní skupina protidrogové prevence a Pracovní skupina pro realizaci prevence kriminality v Karlovarském kraji. V rámci těchto pracovních skupin jsou řešena obecná témata týkající se primární prevence, harm reduction, koordinace, léčby a resocializace. Členy těchto skupin jsou zástupci kraje, ale také zástupci neziskových organizací, pracovníci samospráv, strážníci městských policí a odborníci z oblasti drogových závislostí. Koordináční skupina Realizačního plánu Analýzy KK bude na rozdíl od již existujících skupin nástrojem k nastavování procesů v rámci orgánů Karlovarského kraje a k přímé reakci na závěry a doporučení vyplývající z Analýzy stavu drogové scény a závislostního chování v Karlovarském kraji v roce 2021.
Časový horizont	1. polovina roku 2022
Financování	žádné
Výstupy/dokumenty	Počet uskutečněných setkání, minimálně 2x ročně

OPATŘENÍ A.2	Zřídit a obsadit pozici místního protidrogového koordinátora v Mariánských Lázních, posílit úvazek místního protidrogového koordinátora v Sokolově
Stručný popis	Úloha obcí má klíčový význam pro realizaci účinných opatření v rámci protidrogové politiky. Preventivní a terapeutická opatření, včetně intervence zaměřené na minimalizaci rizik jednotlivce a specifických cílových skupin obyvatelstva, jsou účinné zejména na místní úrovni. Legislativně má požadavek na tvorbu protidrogové politiky místními orgány v současné době spíše doporučující charakter, spolupráce mezi krajským a místními protidrogovými koordinátory je tedy ztížena ne zcela jasným vymezením kompetencí. V současné době je spolupráce založena především na tom, zda obce mají zájem tuto problematiku řešit či nikoliv. Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky však dlouhodobě usiluje o větší zapojení obcí s rozšířenou působností do koordinovaného systému protidrogové politiky a obdobné doporučení vyplývá také z Analýzy KK.
Zodpovídá/realizátor	představitelé kraje a dotčených obcí
Současný stav	Pozice místního koordinátora protidrogové politiky je v současné době zřízena v 6 ze 7 ORP. Ve městě Mariánské Lázně tato pozice není obsazena a ani zřízena, ačkoli se s problematikou užívání návykových látek nezanedbatelným počtem uživatelů potýkají. Analýza KK jednoznačně doporučuje, aby i zde v budoucnu působil místní protidrogový koordinátor. Z Analýzy KK dále vyplývá, že v obcích jsou často kumulovány pozice místních protidrogových koordinátorů s dalšími pracovními pozicemi a pověřené osoby tak mají často omezenou kapacitu věnovat se agendě protidrogové politiky. Za relativně nízký vzhledem k vážnosti místní situace považuje Analýza KK úvazek koordinátora ORP Sokolov (0,02) a doporučuje jeho navýšení.
Časový horizont	2022-2023
Financování	z obecního rozpočtu dotčené obce
Výstupy/dokumenty	Zřízená a obsazená pozice místního protidrogového koordinátora v Mariánských Lázních. Posílený úvazek protidrogového koordinátora v Sokolově.

B. PRIMÁRNÍ PREVENCE

SPECIFICKÝ CÍL PRIMÁRNÍ PREVENCE

Prostřednictvím specifických programů primární prevence zaměřených na výchovu ke zdravému životnímu stylu a osvojením pozitivního sociálního chování podporovat všestranný rozvoj osobnosti a snižovat vznik a rizika sociálně patologických jevů.

OPATŘENÍ B.1	Obnovit a posílit dotační program z rozpočtu Karlovarského kraje na podporu aktivit v oblasti prevence rizikového chování dětí a mládeže
Stručný popis	Situace dětí a mládeže ve sledovaném období se dle Analýzy KK celkově zhoršuje, dochází k nárůstu rizikového chování – zejména pak rizikového chování v online prostoru, užívání alkoholu a též prvotního užívání konopí a pervitinu. Z toho důvodu je nutná podpora realizace aktivit škol v oblasti prevence rizikového chování žáků. Dotační program Odboru školství, mládeže a tělovýchovy KÚKK je založen na formování osobnosti žáků, zejména v oblasti specifické prevence rizikového chování, na předcházení, minimalizaci a oddálení výskytu jednotlivých forem rizikového chování, a to včetně podpory vhodného chování v online prostoru. Předkládané projekty mají iniciovat a rozvíjet aktivity, které úzce souvisí s naplňováním Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 - 2027 a Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Karlovarského kraje 2020 – 2024.
Zodpovídá/realizátor	OŠMT
Současný stav	Prevence rizikového chování dětí a mládeže ve školách je Karlovarským krajem podporována prostřednictvím Programu pro poskytování dotací z rozpočtu Karlovarského kraje na podporu aktivit v oblasti prevence rizikového chování dětí a mládeže. Program nebyl v letech 2020 a 2021 vyhlášen z důvodu nastalé epidemiologické situace v souvislosti s šířením onemocnění COVID-19, v jehož důsledku došlo k významnému omezení školních aktivit a poté i úplnému uzavření škol. V roce 2022 byl program obnoven a z rozpočtu Karlovarského kraje na něj byla vyčleněna finanční částka ve výši 500 000 Kč, z toho 400 000 Kč na adaptační pobyty a 100 000 Kč na aktivity zaměřené na specifickou primární prevenci, včasnou intervenci, zkvalitnění práce s třídními kolektivy a zlepšení sociálního klimatu škol. Tato částka však s ohledem na finanční požadavky škol (ve výši zhruba 1 mil. Kč) se i nadále jeví jako nedostatečná. Školám za současné situace nemůže být poskytnuta plná a dostatečná podpora při eliminaci nežádoucích jevů.
Časový horizont	2022-2023

Financování	z krajského rozpočtu
Výstupy/dokumenty	Obnova a pravidelné každoroční vyhlášení dotačního programu na podporu aktivit v oblasti prevence rizikového chování dětí a mládeže. Navýšení alokace finančních prostředků na realizaci dotačního programu na podporu aktivit v oblasti prevence rizikového chování dětí a mládeže, optimálně na částku 1,5 mil. Kč.

OPATŘENÍ B.2	Podporovat stávající preventivní aktivity organizace Světlo Kadaň, z.s. a navázat spolupráci s dalším poskytovatelem certifikované prevence rizikového chování
Stručný popis	Primární prevence v oblasti závislostí je z odborného hlediska vždy pojímána jako součást širšího celku primární prevence rizikového chování, který je v rámci ČR institucionálně zakotven především ve vzdělávacím systému a převážná část primární prevence rizikového chování je tedy cílena na školní populaci. Primární prevence je realizována buď interně (tj. s využitím vlastních zdrojů školských zařízení) nebo prostřednictvím externích poskytovatelů preventivních programů. Organizace Světlo Kadaň, z.s. nabízí školám certifikovaný program všeobecné primární prevence realizovaný v době výuky. Program je certifikován MŠMT.
Zodpovídá/realizátor	OŠMT
Současný stav	Organizace Světlo Kadaň, z.s. je v současné době jediným poskytovatelem certifikovaných programů primární prevence v kraji. Školy a školská zařízení využívají nabízených služeb spolku dle aktuálních potřeb, za podpory finančních prostředků z dotačního programu na podporu aktivit v oblasti prevence rizikového chování žáků ve školách. Zástupci spolku se rovněž účastní porad se školními metodiky prevence. Z Analýzy KK vyplynulo, že pouze 37 % škol v kraji pracuje s on-line systémem evidence preventivních aktivit (výkazem SEPA), kde jsou shromažďovány informace o realizaci primární prevence v dané škole. Ve školním roce 2019/2020 vyplnilo výkaz SEPA pouze 51 z celkového počtu 138 škol v Karlovarském kraji. V dotazníkovém šetření mezi školními metodiky prevence realizátorů Analýzy KK byla opakovaně zmiňována nedostatečná nabídka kvalitních externích poskytovatelů primární prevence v kraji.
Časový horizont	2022-2023
Financování	z krajského rozpočtu

Výstupy/dokumenty	Metodická, koordinační, finanční a odborná podpora programům certifikované primární prevence realizovaných ve školách a školských zařízeních v kraji. Podpora škol a školských zařízení v přímé realizaci certifikovaných programů primární prevence. Navázání spolupráce s další organizací s certifikovaným programem primární prevence. Zmapování důvodů omezeného využívání výkaznictví SEPA školními metodiky prevence.
--------------------------	--

OPATŘENÍ B.3	Zachovat a dále kultivovat etablované systémy prevence kriminality na místní úrovni
Stručný popis	Na místní úrovni, zejména v Karlových Varech, Ostrově, Chebu a Sokolově zajišťují významnou část preventivních programů strážníci městské policie. Tyto programy obsahují prvky prevence kriminality a protidrogové prevence, nenahrazují však certifikované programy primární prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních.
Zodpovídá/realizátor	OBKŘ ve spolupráci s MP a PČR
Současný stav	V Karlovarském kraji působí Pracovní skupina prevence kriminality městských policií Karlovarského kraje, jejímiž členy jsou MP Karlovy Vary, Ostrov, Sokolov, Cheb, Aš, Nejdek, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně, Chodov. Jednání se účastní i přizvaní hosté, zejména pracovnice PPP, krajská manažerka prevence kriminality, krajský koordinátor BESIP aj. Pracovní skupina se setkává zpravidla 4x ročně za účelem sdílení zkušeností z oblasti prevence kriminality, společného zapojení do preventivních projektů a jejich propagace, navazování spolupráce v rámci prevence kriminality atd. Další aktivity v oblasti prevence kriminality a protidrogové prevence realizují obvodní oddělení PČR, koordinované Krajským ředitelstvím policie Karlovarského kraje.
Časový horizont	2022-2023
Financování	z obecních rozpočtů obcí a z krajského rozpočtu
Výstupy/dokumenty	Poskytnutá metodická, finanční a koordinační podpora všem etablovaným programům prevence kriminality v KK tak, aby byla udržena stávající kvalita těchto programů.

OPATŘENÍ B.4	Rozvíjet komunitní a environmentální prevenci, zejména formou vyhlášek regulujících hazardní hraní
Stručný popis	Programy komunitní prevence mají mobilizovat komunitu a komplexně zvyšovat její zapojení do prevence rizikového chování (od škol a dalších institucí, přes rodiny až po komerční sektor). Práce s komunitou je podle řady respondentů Analýzy KK považována za důležitou, leč nerozvinutou formu prevence. Environmentální prevence v sobě zahrnuje nastavení prostředí, které ovlivňuje užívání návykových látek, zejména se jedná o opatření snižující místní, časovou a finanční dostupnost návykových látek, regulaci reklamy a marketingu, pravidla na lokální úrovni. Příkladem dobré praxe environmentální prevence jsou vyhlášky omezující užívání alkoholu na veřejnosti.
Zodpovídá/realizátor	představitelé kraje a dotčených obcí
Současný stav	V řadě obcí Karlovarského kraje platí vyhlášky o zákazu konzumace alkoholu na veřejnosti. Podle vyjádření některých respondentů Analýzy KK tyto vyhlášky nenaplnují svůj účel. Alkohol na veřejnosti konzumují většinou osoby bez přístřeší. Tyto osoby zpravidla nedisponují finančními prostředky k uhrazení pokut, což vede k dalšímu narůstání jejich dluhů a snižuje šance na zlepšení jejich situace. Naopak vyhlášky omezující hazardní hry podle respondentů v případě jejich zavádění plní svůj preventivní účel.
Časový horizont	2022-2023
Financování	z obecních rozpočtů obcí a z krajského rozpočtu
Výstupy/dokumenty	Pravidelná evaluace účinnosti vyhlášek omezujících užívání alkoholu na veřejnosti a zhodnocení jejich dlouhodobého dopadu na redukci užívání alkoholu na daném místě – např. formou monitoringu osob bez přístřeší, sledováním ukazatelů kriminality v souvislosti s užíváním alkoholu na veřejnosti apod.. Vyhlášky regulující hazardní hraní v dalších obcích.

C. HARM REDUCTION (snižování rizik v souvislosti s užíváním drog)

SPECIFICKÝ CÍL HARM REDUCTION

Systémem specifických přístupů iniciovat snižování potenciálních rizik užívání návykových látek a nelátkových závislostí, společně s ekonomickými, zdravotními a sociálními dopady jejich užívání na jednotlivce a společnost

OPATŘENÍ C.1	Personálně posílit stávající fungující programy v oblasti adiktologických služeb, zejména kontaktní a poradenská centra
Stručný popis	Na snižování rizik spojených se závislostním chováním se zaměřují nízkoprahové adiktologické služby typu kontaktních a poradenských center a terénních programů. Tyto služby jsou na území Karlovarského kraje poskytovány převážně rizikovým uživatelům pervitinu, v menší míře také rizikovým uživatelům alkoholu. Poskytují široké spektrum intervencí v oblasti snižování rizik spojených se závislostním chováním, mezi něž patří výměna jehel a stříkaček, distribuce parafernálií pro alternativní formy aplikace drog, orientační testování na infekční onemocnění či základní zdravotní ošetření. V rámci spolupráce s infekčním oddělením Nemocnice Karlovy Vary zajišťují svým klientům také léčbu infekčních onemocnění. Dále zajišťují různé formy sociální podpory, případně zprostředkovávají klientům další zdravotní péči, často ve spolupráci sociálních služeb typu nízkoprahových denních center, nocleháren a azylových domů, případně odborného sociálního poradenství.
Zodpovídá/realizátor	OSV ve spolupráci s OBKŘ
Současný stav	V roce 2022 jsou v základní síti sociálních služeb Karlovarského kraje pro cílovou skupinu osob ohrožených závislostí nebo závislých na návykových látkách zařazeny a v rámci dotačního řízení financovány tyto sociální služby: 3 kontaktní centra (počet úvazků 6,31 pracovníků v přímé péči), 1 odborná sociální poradna (počet úvazků 1 pracovník v přímé péči), 4 terénní programy (počet úvazků 11,35 pracovníků v přímé péči), 1 služby následné péče (počet úvazků 0,94 pracovníků v přímé péči). Ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb v KK pro období 2021-2023 jsou tyto služby zařazeny mezi služby s rozvojovým potenciálem. V měsíci dubnu 2022 bude započata příprava Akčního plánu rozvoje sociálních služeb na území KK pro rok 2023 a v roce 2023 bude zpracován nový Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v KK pro období 2024 – 2026. Východiskem pro zpracování a stanovení priorit rozvoje jsou a budou doporučení z dostupných analytických dokumentů, tedy i z Analýzy KK.
Časový horizont	2022-2023
Financování	Z obecního rozpočtu obcí a krajského rozpočtu

Výstupy/dokumenty	OSV: Zahrnout závěry a doporučení z Analýzy drogové scény a závislostního chování (str. 12 a str. 121) do nového Akčního plánu rozvoje sociálních služeb na území Karlovarského kraje a nového Střednědobého plánu pro rozvoj sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2024 - 2026. Konkrétně se jedná o tyto výstupy: - okres Karlovy Vary - navýšit kapacitu Terénního programu Karlovy Vary min. o jednoho pracovníka v přímé péči, a to v rozsahu 0,5 až 1 úvazek v přímé péči - okres Sokolov - navýšit kapacitu K-centra Sokolov o 1 úvazek v přímé péči, navýšit kapacitu Terénního programu Sokolovsko min. o jednoho pracovníka v přímé péči, a to v rozsahu 1 až 1,5 úvazku v přímé péči - okres Cheb - navýšit kapacitu K-centra Cheb o 1-2 úvazky v přímé péči, navýšit kapacitu Terénního programu Chebsko min. o jednoho pracovníka v přímé péči, a to v rozsahu 0,5 až 1 úvazek v přímé péči. OBKŘ: Zhodnocení potřebnosti vytvoření nového dotačního programu z rozpočtu Karlovarského kraje specificky zaměřeného na financování protidrogové politiky.
-------------------	--

OPATŘENÍ C.2	Iniciovat vznik pracovní skupiny pro práci s dětmi a mládeží do 15 let v kraji a zpracovat metodiku pro kontaktování rizikových jedinců z této cílové skupiny
Stručný popis	Limitem krajské sítě nízkoprahových adiktologických služeb je nepřístupnost těchto služeb pro cílovou skupinu do 15 let. Analýza KK doporučuje do budoucna se zaměřit na vytvoření specifické formy terénního programu pro cílovou skupinu dětí a mládeže do 15 let a vytvoření pracovní skupiny pro práci s dětmi a mládeží v kraji.
Zodpovídá/realizátor	OŠMT, OSV
Současný stav	Závislostní chování včetně drogové problematiky ve školách je součástí primární prevence. V každé škole je zřízena pozice školního metodika prevence, který má odborné vzdělání (250 hodin specializační studium). Z Analýzy KK nicméně vyplývá, že funkce školního metodika prevence se zpravidla překrývá s dalšími funkcemi v rámci školského zařízení, nejčastěji s funkcí třídního učitele. V praxi to znamená relativně omezený prostor školních metodiků prevence věnovat se realizaci aktivit minimálního preventivního programu, stejně tak i vzdělávání v problematice primární prevence. Analýza KK rovněž poukazuje na finanční podhodnocení pozic školního metodika prevence a také, jak vyplynulo z výsledků dotazníkového šetření, pouze 49,3 % metodiků v roce 2021 mělo dokončené akreditované studium k výkonu specializovaných činností pro školní metodiky prevence

	podle vyhlášky č. 317/2005 Sb, dle statistik výkazů SEPA ze školních let 2018-2019 a 2019-2020 je toto číslo ještě nižší a metodiků s ukončeným akreditovaným studiem v Karlovarském kraji je pouze 37 %. Důležité je také zaměření na streetwork a mimoškolní preventivní aktivity (programy volného času). V současné době probíhají z iniciativy OSV jednání o rozšíření Střediska výchovné péče na území Karlovarského kraje.
Časový horizont	2022-2024
Financování	z krajského rozpočtu
Výstupy/dokumenty	Vznik a pravidelné setkávání Odborné pracovní skupiny pro řešení otázek týkajících se závislostního chování u dětí a mládeže do 15 let složená ze zástupců škol, pedagogicko-psychologické poradny, Odboru školství, mládeže a tělovýchovy, Odboru bezpečnosti a krizového řízení a Odboru sociálních věcí Krajského úřadu Karlovarského kraje, Policie ČR a neziskových organizací. Vytvoření metodiky pro kontaktování rizikových jedinců z této skupiny. Realizování vzdělávacích seminářů pro školní metodiky prevence minimálně 2x ročně za účelem průběžného zvyšování jejich odbornosti v oblasti prevence rizikového chování na školách. Rozšíření programů mimoškolní prevence a streetwork zaměřené zejména na práci s dětmi do 15 let. Rozšíření Střediska výchovné péče na území Karlovarského kraje.

OPATŘENÍ C.3	Pro cílovou skupinu dětí a mládeže do 15 let: 1. iniciovat zajištění lepší dostupnosti odborníků z oblasti psychiatrie, psychoterapie a adiktologie v rámci řešení výskytu závislostního chování u dětí a mládeže do 15 let 2. iniciovat zřízení ambulantní adiktologické služby pro osoby mladší 15 let s co nejnižším prahem a nadstandardním zaměřením na nelátkové závislosti 3. iniciovat zajištění lepší dostupnosti školních psychologů ve školách na území kraje
Stručný popis	Analýza KK upozorňuje na rostoucí počet dětí s problémy v oblasti duševního zdraví včetně závislostního chování. Na situaci má vliv sociální struktura obyvatelstva v kraji, kdy ze závěrů vyplývá, že dochází ke stále většímu „rozevírání nůžek“ mezi skupinami ve společnosti s dopadem především na děti. V rámci

	preventivního řešení závislostního chování u dětí a mládeže Analýza KK poukázala na nedostatek odborníků z oblasti psychiatrie, psychoterapie a adiktologie, stejně tak na nízkou dostupnost služeb zaměřených na práci s rodinou, zejména sociálně aktivizačních služeb. Nedostatek odborníků je také zaznamenán na úrovni škol, zejména pak nedostatek školních psychologů.
Zodpovídá/realizátor	1. OZ 2. OSV ve spolupráci s OBKŘ 3. OŠMT
Současný stav	1. Karlovarský kraj se dlouhodobě potýká s nedostatkem vybraných odborností v oblasti poskytování zdravotních služeb. Psychiatrie, zejména dětská a dorostová psychiatrie, ale i adiktologie jsou obory, které nejsou v kraji dostatečně zabezpečeny. Na tuto absenci dlouhodobě upozorňují aktéři působící v oblasti duševního zdraví, avšak bez uplatnění centrálních opatření na republikové úrovni není možné dospět k uspokojivému řešení. Je žádoucí navýšit kapacity lékařských fakult, zjednodušit systém vzdělávání zdravotníků, benefity nasměřovat absolventy lékařských fakult do vybraných klíčových odborností v rámci specializačního vzdělávání, dále je žádoucí optimalizovat distribuci zdravotních služeb v rámci ČR a taktéž vybraných odborností, včetně navýšení odměn za provedené výkony ze strany zdravotních pojišťoven. Významný přínos je též očekáván dokončením reformy psychiatrické péče na úrovni Ministerstva zdravotnictví ČR, kdy jedním z jejích cílů je omezení péče v psychiatrických nemocnicích poskytujících dlouhodobou péči ve prospěch péče ambulantní a péče poskytované v domácím prostředí. Benefity poskytované kraji a obcemi jsou standardním, ovšem nekoncepčním řešením. Karlovarský kraj poskytuje studentům lékařských fakult stipendia s cílem je namotivovat, aby po ukončení školy působili v Karlovarském kraji. Dále jsou poskytovány náborové příspěvky, zatím jen zaměstnancům nemocnic a ZZSKV, které motivují zdravotníky k dlouhodobějšímu působení v Karlovarském kraji (lékař 400 000 Kč, nelékař 150 000 Kč – závazek práce v kraji na 3 roky). 2. OSV jednoznačně doporučuje zřízení ambulantní adiktologické služby pro osoby mladší 15 let. V ideálním případě by měla taková služba být personálně zajištěna adiktologem, psychiatrem, psychologem a sociálním pracovníkem.

	3. OŠMT v současné době vyhodnocuje potřebnost psychologů a speciálních pedagogů v kraji zřizovaných středních školách. Potřeba školních psychologů a speciálních pedagogů ve školách je v současné době řešena prostřednictvím operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, který končí v prosinci 2023. Následně by tyto činnosti měly být podpořeny v rámci operačního programu Jana Ámose Komenského, který zatím nebyl schválen. Od 1. ledna 2025 se předpokládá, že psychologové na základních školách budou hrazeni ze státního rozpočtu, přičemž má platit, že ve školách do 300 žáků se bude jednat o tzv. sdíleného psychologa, který bude zaměstnancem pedagogicko-psychologické poradny. Školy nad 300 žáků by měly mít vlastního psychologa. V přepočtu na pracovní úvazky by tak vznikla potřeba cca 15 plných pracovních úvazků psychologa v pedagogicko-psychologické poradně a další psychologové by měli působit na 39 základních školách v kraji s počtem žáků nad 300. Karlovarský kraj rovněž prostřednictvím Programu ke zlepšení vzdělanostní struktury obyvatelstva poskytuje stipendium ve výši 48 000 Kč studentům vysokých škol za předpokladu, že studují obor zaměřený na přípravu pedagogických pracovníků školských poradenských zařízení (tj. např. psycholog v pedagogicko-psychologické poradně), jedná-li se však o psychologa, který nebude působit ve školském poradenském zařízení, výše stipendia činí jen 24 000 Kč.
Časový horizont	2022-2024
Financování	z obecních rozpočtů obcí, z krajského rozpočtu a dotačních programů na národní úrovni
Výstupy/dokumenty	1. OZ: Vytvořený systém poskytování nových „náborových příspěvků“ a to pro vybrané obory ambulantních specialistů, které kraj nejvíce poptává, včetně psychiatrie a zejména dětské psychiatrie a adiktologie. V současné době lze náborový příspěvek poskytnout pouze zaměstnanci. OZ usiluje o legalizaci poskytnutí příspěvku též ambulantním specialistům. 2. OSV ve spolupráci s OBKŘ: Iniciovaná jednání s možnými poskytovateli adiktologických služeb pro osoby mladší 15 let, dále dle opatření C.1 zvážít vytvoření dotačního programu z krajského rozpočtu zaměřeného specificky na financování protidrogové politiky a zahrnout závěry a doporučení z Analýzy stavu drogové scény a závislostního chování v Karlovarském kraji v roce 2021 (str. 130) do nového Akčního plánu rozvoje sociálních služeb na území Karlovarského kraje a nového Střednědobého plánu pro rozvoj sociálních služeb

	v Karlovarském kraji na období 2024 - 2026. Konkrétně se jedná o tyto výstupy z Analýzy KK: • Okres Karlovy Vary - navýšit kapacitu Poradny Světlo v Karlových Varech o 2 pracovníky v přímé péči na pozici sociálních pracovníků nebo pracovníků v sociálních službách, a to v rozsahu 1 až 2 úvazky v přímé péči a zřídit pracoviště ambulantní poradny pro osoby mladší 15 let s personální kapacitou 1 až 2 úvazky v přímé péči • Okres Sokolov - navýšit kapacitu ambulance následné péče Sokolov o 1 až 2 úvazky v přímé péči a zřídit pracoviště ambulantní poradny pro osoby mladší 15 let s personální kapacitou 1 až 2 úvazky v přímé péči • Okres Cheb - navýšit kapacitu ambulance následné péče Sokolov o 1 až 2 úvazky v přímé péči a zřídit pracoviště ambulantní poradny pro osoby mladší 15 let s personální kapacitou 1 až 2 úvazky v přímé péči. 3. OŠMT: Vyhodnocení potřeby psychologů a speciálních pedagogů ve středních školách v kraji a následná realizace zjištěných závěrů nastavením opatření (např. náborové příspěvky). Jednání s pedagogicko - psychologickou poradnou o možnosti navýšení počtu etopedů. Iniciování změny Stipendijního (dotačního) programu Karlovarského kraje ke zlepšení vzdělanostní struktury obyvatelstva tak, aby stipendium ve výši 48 000 Kč mohlo být poskytnuta také studentům VŠ, kteří budou po studiu pracovat na pozici školního psychologa.
--	---

OPATŘENÍ C.4	Posílit v kraji služby a programy zaměřené na práci s rodinou, například sociálně aktivizační služby
Stručný popis	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou sociální službou dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Jedná se o terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované rodině s dítětem, u kterého je jeho vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje. Za možná rizika jsou považovány zejména nevyhovující bytové podmínky, nezaměstnanost, dluhy aj.
Zodpovídá/realizátor	OSV
Současný stav	V roce 2022 jsou v základní síti sociálních služeb KK pro cílovou skupinu rodiny s dětmi zařazeny a v rámci dotačního řízení

	financovány tyto sociální služby: 9 sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi (organizace Valika, z.s.; Člověk v tísni, o.p.s.; Český západ, o.p.s.; 2x KOTEC o.p.s., KSK centrum, o.p.s.; Útočiště, o.p.s.; SOS dětské vesničky, z.s. a od r. 2022 nově také služba Klubíčko Cheb, z.s.) – celkový počet úvazků 41,9. Těmito službami je pokryto území Chebu, Mariánských Lázní, Aše, Lázní Kynžvart, Toužimi, Bochova, Žlutic, Ostrova, Karlových Varů, Bečova, Chodova, Sokolova. Ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb v KK pro období 2021 – 2023 jsou tyto služby pro cílovou skupinu rodiny s dětmi zařazeny mezi službami s rozvojovým potenciálem. Zároveň KK každoročně vyhlašuje dotační program na podporu rodiny s alokovanou částkou 430 000 Kč. Dotaci lze použít na realizaci aktivit v oblasti podpory rodiny na území KK, podporovány jsou aktivity směřující k předcházení negativních jevů v rodině.
Časový horizont	2022-2024
Financování	z obecních rozpočtů obcí, z krajského rozpočtu
Výstupy/dokumenty	Udržení Programu pro poskytování dotací z rozpočtu Karlovarského kraje na podporu rodiny.

D. LÉČBA A NÁSLEDNÁ PÉČE

SPECIFICKÝ CÍL LÉČBY A NÁSLEDNÉ PÉČE

Zvyšování kvality života uživatelů návykových látek a jejich blízkých prostřednictvím vyvážených, kvalitních a dostupných služeb léčby a resocializace

OPATŘENÍ D.1	Zřízení minimálně jednoho zařízení na území Karlovarského kraje poskytujícího plnohodnotnou detoxifikaci pro zájemce o nástup do pobytové léčby Zřízení krizových lůžek se zajištěnou dostupností psychiatra nebo adiktologa pro osoby v krizovém stavu v důsledku akutní intoxikace Zjištění přínosu/dopadu zřizování tzv. „mokrých center“ a jejich aplikovatelnosti na Karlovarský kraj
Stručný popis	Absolvování detoxifikace je podmínkou pro nástup do většiny zařízení pobytové léčby. Výraznější excesy akutně intoxikovaných osob, zpravidla spojené s narušováním veřejného pořádku či bezprostředním ohrožením zúčastněných osob, jsou v případě

	uživatelů alkoholu standardně řešeny převozem na Protialkoholní záchytnou stanici v Sokolově, v případě uživatelů drog převozem na psychiatrické oddělení Nemocnice Ostrov. Mokrá centra jsou založena na konceptu tzv. „kontrolovaného pití“, tedy kontrolované konzumace alkoholu, což je považováno za jeden z nejmodernějších přístupů k léčbě závislostí. Koncept kontrolovaného pití vznikl v 70. letech a jeho tvůrci jsou psychologové Linda C. Sobell a Mark B. Sobell. Jedná se tedy o ne-abstinenční léčbu závislostí, která je rozšířením klasické abstinenční léčby, nikoliv její náhradou. Mokrá centra poskytují pro klienty intenzivní psychoterapeutické programy, ve kterých se posiluje sebekontrola na principech kognitivně-behaviorální terapie. Během této léčby dochází k postupnému snižování spotřeby alkoholu, což může být mezistupeň pro léčbu vedoucí k úplné abstinenci, ale cílem může být také jen omezení množství vypitého alkoholu za účelem snížení zdravotních a sociálních důsledků rizikové konzumace alkoholu.¹
Zodpovídá/realizátor	OZ, OBKŘ, představitelé kraje
Současný stav	Na území kraje nejsou v současnosti dostupné žádné služby zaměřené na krátkodobou stabilizaci osob se závislostním chováním. Schází služba poskytující plnohodnotnou detoxifikaci pro klienty se zájmem o komplexní stabilizaci svého stavu a následný nástup do léčby, i služba krátkodobé stabilizace pro klienty v krizovém stavu v důsledku akutní intoxikace, kteří aktuálně neplánují nebo nemohou nastoupit do léčby. Jediné lůžkové zařízení v oblasti psychiatrie je Nemocnice Ostrov, kde je v některých případech vyhrazeno lůžko pro detoxifikaci. Dle závěrů Analýzy KK se však nejedná o plnohodnotnou detoxifikaci.
Časový horizont	2022-2024
Financování	z krajského rozpočtu
Výstupy/dokumenty	OZ: Zřízení nejméně jednoho zařízení plnohodnotné detoxifikace na území KK. OZ: Zajištění minimálně 6 krizových lůžek pro akutně intoxikované osoby s dostupností psychiatrické péče. OBKŘ: Průzkum a zhodnocení přínosu již existujících „mokrých center“ v České republice.

OPATŘENÍ D.2	Zvýšení dostupnosti ambulantního poradenství a psychiatrické péče ve vězeňských službách na území KK
---------------------	---

¹ Pro více informací: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1119021-novy-koncept-lecby-alkoholiku-zmensit-davky-ne-nepit-vubec>

Stručný popis	Adiktologické služby ve vězení hodnotí Analýza KK jako „spíše dostačující“, v rámci fokusních skupin s pracovníky vězeňských služeb dochází však k reportování dlouhodobého výrazného převisu poptávky po těchto službách nad jejich aktuální nabídkou.
Zodpovídá/realizátor	OBKŘ (koordinační role)
Současný stav	Ve všech třech věznicích na území KK jsou standardně zřízeny bezdrogové zóny a poradny protidrogové prevence. Ve Věznici Kynšperk nad Ohří a Věznici Ostrov působí adiktolog, ve Věznici Ostrov je zřízen Speciální oddíl výkonu trestu pro odsouzené s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním návykových látek (SpOtoxi). Do všech tří věznic docházejí psychiatři s nasmlouvanými minimálními úvazky ve výši 0,1, 0,15 a 0,08. Ve Věznici Kynšperk nad Ohří a Věznici Horní Slavkov poskytují ambulantní poradenství nestátní neziskové organizace (mezi nimi i KOTEC o.p.s.), během pandemie COVID-19 byly však tyto aktivity pozastaveny.
Časový horizont	2022-2024
Financování	žádné - financování vězeňských služeb probíhá z centrální úrovně MS ČR
Výstupy/dokumenty	Pravidelná setkání OBKŘ se zástupci věznic, NNO, MS, atd. za účelem monitoringu aktuálního stavu poskytovaných adiktologických služeb ve vězeňských zařízeních a mapování jejich rozvoje a potřeb.

OPATŘENÍ D.3	Zjištění motivace a očekávání lékařských specialistů spojených s místem jejich současného či budoucího odborného působení Navázání distanční formy spolupráce se zdravotními specialisty z jiných krajů (např. formou videohovorů)
Stručný popis	Dle Analýzy KK se v oblasti specializované zdravotní péče zvláště bolestivě projevuje dlouhodobý fenomén odlivu vysokoškolsky vzdělaných osob z KK. Již nestačí zajímavé náborové příspěvky a finanční bonusy, stejně tak není motivací rozvinutá síť služeb. Je nutné hledat další zdroje, které odborníky z oblasti řešení problematiky návykových látek a onemocnění motivují k působení v KK. Z Analýzy KK vyplynulo doporučení k realizaci průzkumu mezi psychiatry a studenty medicíny z jiných krajů ke zjištění jejich motivace a očekávání spojených s místem jejich současného či budoucího působení. Jako alternativu ke standardní psychiatrické péči navrhuji realizátoři Analýzy KK alespoň částečně saturovat poptávku v této oblasti navázáním nějaké formy distanční spolupráce s psychiatry z jiných krajů.
Zodpovídá/realizátor	OBKŘ, OZ
Současný stav	V květnu 2022 je vyhodnocováno na OBKŘ dotazníkové šetření mezi psychiatry z jiných krajů k identifikaci hlavních motivačních

	faktorů pro výběr místa působení. Materiál bude po zpracování sloužit jako podklad pro případné nastavení systému benefitů ve snaze motivovat zdravotnické specialisty k působení v KK. Distanční péče v kraji částečně již funguje, řada psychiatrů z krajů, kde je tato služba relativně bez problémů dostupná, nabízí své služby i formou on-line konzultací. Tato forma služby je však hodinově zpoplatněna. Jako řešení se nabízí tyto lékaře, byť i na zkrácený úvazek, motivovat k působení v KK a apelovat na zdravotní pojišťovnu, aby rovnoměrně distribuovala lékaře v rámci ČR, neboť za síť poskytovatelů zdravotních služeb v rámci ČR je v souladu se zákonem č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění odpovědná zdravotní pojišťovna.
Časový horizont	2022-2024
Financování	žádné
Výstupy/dokumenty	OBKŘ: Zpracování, realizace a vyhodnocení dotazníkového šetření mezi psychiatry z jiných krajů za účelem zjištění jejich motivace pro volbu místa výkonu svého povolání. OZ: Jednání se zástupci Všeobecné zdravotní pojišťovny na téma optimalizace distribuce poskytovatelů zdravotní péče do KK.

OPATŘENÍ D.4	Koncepční řešení problému péče o stárnoucí populaci uživatelů návykových látek
Stručný popis	V kontextu stárnutí populace uživatelů návykových látek, zejména klientů organizací zabývajících se protidrogovou prevencí, a s jejich zhoršujícím se zdravotním stavem vyvstává potřeba zajištění adekvátní péče o tuto cílovou skupinu. Potřeby těchto klientů organizací často není možné uspokojivě naplnit například v rámci klasických azylových domů. Zároveň je prakticky nemožné umístit tyto osoby do domovů pro seniory – jednak jsou pro ně domovy finančně nedostupné, jednak v drtivé většině nepřijímají osoby s historií závislostního chování. V rámci Analýzy KK od respondentů a účastníků fokusních skupin opakovaně zazněl návrh na zřízení zařízení registrovaného jako domov se zvláštním režimem, které by poskytovalo sociálně-zdravotní péči, včetně paliativní péče osobám se sníženou fyzickou a psychickou soběstačností, mimo jiné v důsledku závislosti na návykových látkách (takové zařízení již funguje například v Praze – Domov Přístav Praha).
Zodpovídá/realizátor	OSV
Současný stav	Jedním z dílčích cílů Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2021 – 2023 a Akčního plánu rozvoje sociálních služeb na rok 2022 je zajištění podpory osob se specifickými potřebami, kterým je s ohledem na jejich věk,

	charakter nepříznivého zdravotního stavu a způsob života problematické poskytnout službu ve stávajících pobytových zařízeních sociálních služeb. Součástí naplnění tohoto cíle je rovněž zjištění potřeb osob s látkovými a nelátkovými závislostmi, srovnání se stávající nabídkou sociálních služeb pro tyto cílové skupiny a navržení řešení pro zajištění podpory osob těchto cílových skupin, včetně případné podpory vzniku nových sociálních služeb pro danou cílovou skupinu.
Časový horizont	2022-2024
Financování	dotační programy EU či ČR
Výstupy/dokumenty	Výběr vhodného modelu řešení situace v Karlovarském kraji a jeho projednání v orgánech kraje, příprava projektové dokumentace pro výstavbu (případně přestavbu stávajících prostor) domova se zvláštním režimem pro stárnoucí populaci uživatelů návykových látek, výběr vhodného dotačního programu ze zdrojů EU či ČR. Zahrnout závěry a doporučení z Analýzy stavu drogové scény a závislostního chování (str. 132 – 133) do nového Akčního plánu rozvoje sociálních služeb na území Karlovarského kraje na rok 2023 a nového Střednědobého plánu pro rozvoj sociálních služeb na období 2024 – 2026

OPATŘENÍ D.4	Realizace modelu Housing First („Bydlení především“) na území Karlovarského kraje pro osoby po návratu z léčby závislosti nebo z výkonu trestu odnětí svobody
Stručný popis	„Bydlení především“ neboli Housing First je koncept, který vyvinul Dr. Sam Tsemberis v New Yorku na začátku devadesátých let. Jedná se o velmi úspěšný model řešení problematiky bezdomovectví. Cílovou skupinou přístupu Housing First jsou zejména lidé bez přístřeší, kteří tzv. „propadávají“ síti sociálních služeb, mají špatný zdravotní stav, vážná duševní onemocnění, závislost na návykových látkách a další zdravotní omezení. Pro udržení bydlení zároveň potřebují velkou míru podpory ze strany sociálních pracovníků a dalších profesionálů. Výzkumy ukazují, že Housing First velmi efektivně pomáhá osobám, které trpí dlouhodobým či opakovaným bezdomovectvím a které jsou ohroženy ztrátou domova. ²
Zodpovídá/realizátor	OSV, představitelé kraje a obcí
Současný stav	V současné době působí v KK pouze jedna služba následné péče pro osoby po návratu z léčby – poskytovatelem této služby je KOTEC, o.p.s. a jedná se o ambulantní službu na území města Cheb a Sokolov s celkovou výší úvazku 0,94 pro rok 2022. Tato služba

² Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

<http://www.socialnibydleni.mpsv.cz/cs/co-je-socialni-bydleni/housing-first-v-cr>

	však nemůže ze své podstaty řešit komplexně bytovou či finanční situaci klienta, poskytuje pouze podporu formou terapeutických či poradenských konzultací za účelem prevence relapsu a podpory zvládání běžných životních situací.
Časový horizont	2022-2024
Financování	z obecních rozpočtů obcí a z krajského rozpočtu, dále dotační programy např. dotační program Úřadu vlády ČR „Protidrogová politika“
Výstupy/dokumenty	Realizovaný model Housing First na území kraje pro osoby ohrožené bezdomovectvím zejména v důsledku návratu z léčby závislosti či výkonu trestu odnětí svobody jako součást komplexního programu sociálních služeb a pomoci, zejména ze strany sociálního pracovníka obce či kurátora pro dospělé

Seznam použitých zkratk

EU – Evropská Unie
KK – Karlovarský kraj
KÚKK – Krajský úřad Karlovarského kraje
MP – městská policie
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MS – Ministerstvo spravedlnosti ČR
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MZ – Ministerstvo zdravotnictví ČR
NNO – nestátní nezisková organizace
OBKŘ – odbor bezpečnosti a krizové řízení
ORP – obec s rozšířenou působností
OSV – odbor sociálních věcí
OŠMT – odbor školství mládeže a tělovýchovy
OZ – odbor zdravotnictví
PČR – Policie České republiky
PPP – pedagogicko-psychologická poradna
PZS – protialkoholní záchytná stanice
SEPA – Systém evidence preventivních aktivit
ZZSKV – Zdravotnická záchranná služba Karlovarského kraje